

Fundacja Jim

Różni, ale równi. Zobacz, co nas łączy!

Lekcja o neuroatypowości
dla klas 4–8 Szkoły Podstawowej

Fundacja Jim

Droga Nauczycielko, Drogi Nauczycielu,

każde dziecko, które przekracza próg Twojej klasy, przynosi ze sobą wyjątkowy świat – swoje emocje, potrzeby, sposób myślenia i odbierania rzeczywistości. Wśród nich są także dzieci neuroatypowe – w spektrum autyzmu, z ADHD, dysleksją czy innymi stanami. One również potrzebują zrozumienia, cierpliwości i troski – ale przede wszystkim: akceptacji.

Wierzymy, że szkoła może być miejscem, w którym każde dziecko poczuje się ważne, bezpieczne i chciane. Aby tak się stało, warto rozmawiać z dziećmi o tym, że różnimy się od siebie – i że to nie tylko normalne, ale i potrzebne. Bo tylko w różnorodnej klasie można nauczyć się prawdziwej współpracy, empatii i uważności na drugiego człowieka.

Dlatego przekazujemy Ci tę lekcję – stworzoną z myślą o uczniach młodszych klas, ale też o Tobie – wychowawcy, który każdego dnia buduje relacje, wspiera i wychowuje. W prosty, ciepły sposób pokażesz dzieciom, czym jest neuroatypowość i jak być drużyną, w której każdy ma swoje miejsce. Dziękujemy, że razem z nami chcesz tworzyć szkołę, w której każde dziecko czuje się dobrze.

Dziękujemy, że razem z nami chcesz budować lepszą, odpowiedzialną szkołę!

Słowniczek podstawowych pojęć dla nauczyciela

- **Neuroatypowość** – to naturalna różnorodność w sposobie, w jaki mózg funkcjonuje i przetwarza świat. Termin ten odnosi się do osób, których mózgi działają inaczej niż u większości populacji, ale nie oznacza to lepszego czy gorszego funkcjonowania – po prostu innego. Neuroatypowość dotyczy różnic w funkcjonowaniu poznawczym, emocjonalnym oraz w komunikacji. Może przejawiać się w sposobie uczenia się, przetwarzania informacji, postrzegania rzeczywistości i interakcji z innymi. Wpływa na codzienne życie, ale nie oznacza wykluczenia ani niemożności osiągnięcia sukcesów czy realizowania pasji.

Termin neuroatypowość odnosi się do całego społeczeństwa – wszyscy razem tworzymy wachlarz unikatowych umysłów.

- **Autyzm** - odmienny od typowego sposób rozwoju człowieka, objawiający się różnicami w komunikacji, nawiązywaniu relacji, wyrażaniu emocji i schematach zachowań. Każda osoba autystyczna jest indywidualnością, a wymienione cechy mogą występować w różnych natężeniach.
- **ADHD** – zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi. Przejawia się trudnościami z koncentracją, impulsywnością i nadmierną aktywnością.
- **Dysleksja** - specyficzne trudności w nauce czytania, które nie wynikają z problemów ze wzrokiem, słuchem czy niewystarczającą edukacją.
- **Dysgrafia** - dotyczy problemów z umiejętnością pisania i koordynacją ruchową dłoni.
- **Dyskalkulia** - specyficzne trudności w rozumieniu i przetwarzaniu liczb oraz wykonywaniu operacji matematycznych.

Fundacja Jim

Konspekt zajęć

Adresaci: uczniowie klas 4–8 szkoły podstawowej.

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna (ok. 45 minut).

Temat: „*Różni, ale równi. Zobacz, co nas łączy!*”.

Cele główne:

- Uświadomienie uczniom, że **każdy człowiek jest inny** – nie tylko z wyglądu czy charakteru, ale także pod względem sposobu myślenia, odczuwania bodźców i reagowania.
- Wprowadzenie w przystępny sposób pojęcia **neuroatypowości** i pokazanie, że mózgi różnych osób mogą działać nieco inaczej.
- **Uwrażliwienie** uczniów na potrzeby i trudności kolegów, którzy rozwijają się inaczej (np. dzieci w spektrum autyzmu, z ADHD, dysleksją itp.).
- Kształtowanie postawy **szacunku, empatii i akceptacji** wobec osób zachowujących się lub uczących w odmienny sposób.
- Zwrócenie uwagi na **mocne strony** i talenty osób neuroatypowych (podkreślenie ich „supermocy” – tego, w czym są świetni).
- Omówienie pomysłów na **wzajemną pomoc i współpracę** w grupie z uwzględnieniem różnic – tak, aby każdy czuł się w klasie dobrze i bezpiecznie.
- Przypomnienie wartości **życzliwości** oraz wypracowanie zasad reagowania na ewentualne przejawy drwin czy wykluczania w klasie (profilaktyka przemocy rówieśniczej).

Metody: rozmowa kierowana, elementy burzy mózgów, praca w grupach (analiza przypadku), mini-wykład wyjaśniający pojęcia, dyskusja podsumowująca.

Środki dydaktyczne:

- Zestaw **kart z opisami fikcyjnych uczniów** prezentujących różne cechy (np. dziecko nadwrażliwe na hałas, dziecko z talentem do matematyki ale mające trudności w koleżeńskich kontaktach, itp.) – po jednej karcie dla każdej grupy uczniów.
- Tablica (lub arkusz papieru) i **markery** do zapisania pomysłów oraz zasad wypracowanych podczas zajęć.
- (Opcjonalnie) **Plakat „Kodeks Przyjaznej Klasy”** – duży arkusz, na którym zostaną spisane wspólnie ustalone reguły życzliwości i współpracy.

Fundacja Jim

- (Opcjonalnie) **materiały do ćwiczeń symulacyjnych** – np. para grubych rękawiczek, zatyczki do uszu lub słuchawki wyciszające, przygotowany krótki tekst z poprzestawianymi literami (do ćwiczeń dodatkowych budujących empatię).

Kluczowy przekaz zajęć: klasa to **drużyna**, w której **różnorodność jest atutem**. Uczniowie powinni zrozumieć, że gdyby wszyscy byli jednakowi, łatwo zrobiłoby się nudno – mając różne zainteresowania, talenty i temperamenty, możemy się wzajemnie uzupełniać i sobie pomagać. Każdy może wnieść coś wartościowego do grupy. Warto odwołać się do obrazowych porównań bliskich uczniom, np. że **drużyna sportowa** lub **grupa superbohaterów** składa się z różnych zawodników o różnych rolach i umiejętnościach – i dzięki temu może wspólnie osiągnąć sukces. Podczas lekcji należy również podkreślić, że w naszej klasie **nie ma zgody na wyśmiewanie czy dokuczanie komukolwiek**. Wszyscy zasługujemy na akceptację i szacunek, nawet jeśli ktoś zachowuje się trochę inaczej niż większość.

Zakończenie i materiały dodatkowe

Po przeprowadzeniu zajęć uczniowie klas 4–6 powinni **lepiej rozumieć, na czym polega neuroatypowość** i dlaczego **każdy zasługuje na akceptację** bez względu na różnice. Starsze dzieci, które są świadome istnienia odmiennych potrzeb i stylów bycia, rzadziej reagują drwiną czy odrzuceniem – zamiast tego mają szansę wykazać się empatią i wsparciem wobec kolegów. Taka profilaktyczna godzina wychowawcza pomoże budować atmosferę **życzliwości i bezpieczeństwa** w zespole klasowym oraz **zapobiegać przemocy** rówieśniczej. Warto kontynuować temat różnorodności i koleżeństwa na kolejnych zajęciach – pogłębiając zagadnienia przyjaźni, tolerancji, rozwiązywania konfliktów bez agresji, a także przypominając co jakiś czas ustalone wspólnie zasady Przyjaznej Klasy.

Scenariusz zajęć (przebieg)

1. Wprowadzenie (około 10 minut)

Nauczyciel rozpoczyna lekcję od zaznaczenia tematu: „*Dziś porozmawiamy o tym, że każdy z nas jest inny – i że to może być fajne!*”. Następnie zadaje uczniom pytanie otwierające dyskusję: „**Co to właściwie znaczy, że ktoś jest inny?**”. Pozwala chętnym odpowiedzieć i przytacza dodatkowe pytania, np.: „*Czy my wszyscy tutaj jesteśmy tacy sami? Czy każdy lubi to samo i tak samo się zachowuje?*”. Nauczyciel może zapisać na tablicy słowo „**RÓŻNORODNOŚĆ**” i poprosić uczniów o skojarzenia – z czym im się kojarzy ta idea, albo co różnorodnego widzą w swojej klasie. Uczniowie prawdopodobnie wskażą różnice w wyglądzie (np. wzrost, okulary), charakterze (np. spokojny – energiczny), zainteresowaniach (różne hobby, ulubione gry) itp. Nauczyciel potwierdza: „**Różnimy się od siebie i to jest normalne. Gdyby każdy wyglądał tak samo, lubił dokładnie to samo i tak samo myślał – świat (i nasza klasa) byłby bardzo nudny!**”.

(Jeśli klasa ma trudność z podaniem przykładów, nauczyciel może odwołać się do konkretnych: różne kolory włosów i oczu, różne ulubione przedmioty szkolne, różne talenty – ktoś śpiewa, ktoś inny szybko biega, ktoś lubi zagadki matematyczne, a ktoś inny maluje komiksy. Wszystkie te cechy tworzą bogatą mieszankę klasową.)

2. Praca w grupach (ok. 15 minut)

Nauczyciel informuje, że tak jak różnimy się wyglądem czy upodobaniami, **różnimy się też tym, jak działa każdy nasz mózg**. Wprowadza krótko, że dziś zajmą się różnorodnością w myśleniu i odczuwaniu – czyli właśnie **neuroatypowością**. Następnie dzieli klasę na kilka małych grup (3–5 osób w grupie, w zależności od liczebności klasy). Każda grupa otrzymuje **kartę z opisem fikcyjnego ucznia** w podobnym wieku, który przejawia pewne charakterystyczne cechy. Nauczyciel prosi, aby grupy zapoznały się z opisem i przez parę minut porozmawiały o tym uczniu, starając się odpowiedzieć na trzy pytania:

- **Jakie trudności** lub odmienne zachowania ma ten uczeń? (Co może mu sprawiać kłopot albo wyróżniać go na tle większości?)
- **Jakie mogą być jego mocne strony?** (Co wydaje się, że lubi lub robi dobrze? W czym ten uczeń mógłby być utalentowany?)
- **Jak klasa może mu pomóc** czuć się dobrze w grupie? (Co można zrobić, aby ten uczeń czuł się zaakceptowany i bezpieczny w klasie, mimo że pewne rzeczy robi inaczej?)

Nauczyciel wyjaśnia, że każda grupa za chwilę **przedstawi reszcie klasy swojego „ucznia”** i pomysły, jakie wymyślili. Przykładowe karty, jakie mogą otrzymać grupy:

Fundacja Jim

- **Ania** – często zatyka uszy, gdy w otoczeniu robi się głośno, i bywa, że na przerwie woli posiedzieć sama w spokojnym kąciку. Za to pamięta wszystkie ważne daty i **pięknie rysuje** – cała klasa podziwia jej prace.
- **Krzysiek** – ma niespożytą energię, trudno mu wysiedzieć spokojnie na lekcji, często wierci się lub chodzi po klasie. Czasami zapomina o zasadach i mówi bez pytania. Ale kiedy jest klasówka z matematyki, Krzys **rozwiązuje zadania w rekordowym tempie** i chętnie tłumaczy innym trudniejsze przykłady.
- **Zuzia** – bardzo dużo mówi o swojej ulubionej serii książek przygodowych i **zna na pamięć mnóstwo szczegółów**. Za to rzadko patrzy rozmówcom w oczy i nie zawsze rozumie żarty – czasem bierze je na serio, przez co bywa jej przykro.
- **Bartek** – ma trudność z czytaniem na głos i często się zacina, a przy pisaniu robi dużo błędów, choć bardzo się stara. Unika gier słownych i woli, gdy nauczyciel nie prosi go przy wszystkich do czytania dłuższych tekstów. Za to Bartek **świetnie opowiada z pamięci różne ciekawostki**, ma ogromną wiedzę o przyrodzie i uwielbia eksperymenty w terenie.

*(Nauczyciel może przygotować inne opisy, dostosowane np. do realiów swojej klasy. Ważne, by każdy opis zawierał **jakąś trudność** lub nietypową cechę oraz **jakąś zaletę/umiejętność** danego ucznia – tak, aby uczniowie w grupach mogli dostrzec obie strony.)*

3. Prezentacja i dyskusja (ok. 10 minut)

Po upływie wyznaczonego czasu każda grupa kolejno **prezentuje postać ze swojej karty** – uczniowie opowiadają krótko, co zauważyli: jakie specyficzne cechy ma ich bohater/bohaterka, co lubi i czego nie lubi, w czym jest dobry oraz jak można mu/jej pomóc czuć się dobrze w klasie. Nauczyciel uważnie słucha prezentacji wszystkich grup, chwali spostrzeżenia i **uzupełnia w razie potrzeby**. Gdy wszyscy skończą, nauczyciel podsumowuje: „Zobaczcie, każdy z tych opisanych uczniów trochę się **różni od pozostałych**. Każdy ma rzeczy, które są dla niego trudne, ale każdy ma też **talenty albo mocne strony**. Właśnie o to chodzi w **neuroatypowości** – że **każdy mózg działa troszkę inaczej**. Nie ma dwóch takich samych osób – i **to jest w porządku!**”. Pada nowe słowo: **neuroatypowość**. Nauczyciel może je zapisać na tablicy i wyjaśnić wprost: „**Neuro**” znaczy **związany z mózgiem**, a „**atypowy**” to **nietypowy**, czyli trochę inny. **Neuroatypowi** nazywamy ludzi, których mózgi pracują w odmienny sposób niż u większości. Przykłady? Ktoś, kto tak jak Ania **nie lubi hałasu i woli ciszę**, może mieć bardzo wrażliwy układ nerwowy – tak bywa u osób w spektrum **autyzmu**. Ktoś, kto – jak Krzys – **ciągle się rusza i trudno mu usiedzieć** oraz skupić uwagę, może mieć **ADHD**. Ktoś, komu **ciężko czytać** jak Bartek, może mieć **dysleksję**. Takie osoby nazywamy **neuroatypowymi**. Czy to znaczy, że są gorsze?***” Uczniowie powinni odpowiedzieć, że **nie!**

Fundacja Jim

Nauczyciel kontynuuje: „*Dokładnie tak – to, że ktoś ma „nietypowy mózg”, nie czyni go gorszym. Po prostu czasem **potrzebuje innego podejścia albo wsparcia** w pewnych sytuacjach. Za to często ma swoje „**supermoce**”, talenty, dzięki którym może **wzbogacić naszą klasę.***” Podczas tej rozmowy nauczyciel podkreśla, że w prawdziwym życiu także spotkamy osoby neuroatypowe – być może ktoś w naszej klasie lub szkole ma cechy podobne do bohaterów z kart. Upewnia się, że uczniowie rozumieją: „*Nie musimy wszyscy **działać tak samo, żeby się przyjaźnić i razem uczyć. Ważne, żebyśmy byli dla siebie życzliwi i pomagali sobie nawzajem.***” Można zapytać klasę: „*Co dobrego może wyniknąć z tego, że wszyscy się różnimy?*”. Starsi uczniowie prawdopodobnie wskażą, że możemy **uczyć się od siebie nawzajem** różnych rzeczy (każdy wnosi inne wiadomości lub umiejętności), że w grupie nie jest nudno, gdy każdy jest inny, a także że można **podzielić się zadaniami** według talentów (np. kto inny jest mistrzem sportu, kto inny komputerów, ktoś inny ma artystyczną duszę – razem tworzymy zgrany zespół). Wszystkie wypowiedzi warto pochwalić i potwierdzać przykładem.

4. Podsumowanie (ok. 5 minut)

Na zakończenie lekcji nauczyciel inicjuje ustalenie **klasowych zasad życzliwości i akceptacji**. Pyta: „*Jak możemy sprawić, żeby każdy czuł się dobrze w naszej klasie – niezależnie od tego, czy jest neuroatypowy czy neurotypowy (czyli większościowy)?*” Uczniowie proponują różne pomysły, a nauczyciel zapisuje najważniejsze na tablicy lub na przygotowanym plakacie **Kodeksu Przyjaznej Klasy**. Jeśli coś istotnego zostało pominięte, nauczyciel naprowadza dzieci, aby dopowiedziały brakujące zasady. Wśród ustaleń powinny się znaleźć m.in.: „***Szanujemy to, że każdy może lubić co innego i inaczej reagować***”, „***Nie wyśmiewamy czyichś dziwnych nawyków czy trudności – każdy z nas ma jakieś słabsze i mocniejsze strony***”, „***Gdy widzimy, że kolega jest trudno albo źle – oferujemy pomoc albo wsparcie***”, „***Nie zmuszamy nikogo do rzeczy, których nie lubi – akceptujemy odmowę***”, „***Nie wolno przezywać, wykluczać ani bić – wszyscy mają prawo czuć się bezpiecznie***”, „***Traktujemy innych tak, jak sami chcemy być traktowani***”. Nauczyciel podkreśla, że **zero tolerancji** obowiązuje dla dokuczania i przemocy. Przypomina uczniom: „*Jeśli widzicie, że komuś dzieje się krzywda albo jest wyśmiewany – **reagujcie**. Możecie powiedzieć: „Hej, zostaw go, to nie jest śmieszne”, albo po prostu zwróćcie się do nauczyciela o pomoc. Razem tworzymy klasę, w której każdy powinien czuć się **ważny i chciany**.*” Na zakończenie wychowawca dziękuje całej klasie za mądre wypowiedzi i wspólną pracę. Można wspólnie przybić „**piątkę**” w **geście drużyny** lub wymyślić krótkie hasło podsumowujące, np. okrzyk: „*Jesteśmy różni – jesteśmy super!*”, aby pozytywnie zakończyć zajęcia.

Propozycje zabaw i ćwiczeń na lekcji

W zależności od czasu i potrzeb grupy, nauczyciel może wzbogacić powyższy scenariusz o dodatkowe aktywności. Poniżej kilka propozycji **zabaw i ćwiczeń**, które pomogą uczniom lepiej zrozumieć temat neuroatypowości oraz rozwinąć empatię:

- **„Nieme kalambury” (zabawa w komunikację bez słów):** Jedno chętne dziecko otrzymuje za zadanie **przedstawienie za pomocą gestów i mimiki** jakiejś prostej sytuacji lub komunikatu, **bez użycia słów**. Może to być np. hasło: *„Zmarzłem, jest mi zimno”*, albo *„Chodźcie, pobawmy się w chowanego”*. Reszta klasy stara się odgadnąć, o co chodzi. Po kilku rundach nauczyciel pyta: *„Czy łatwo było zrozumieć kolegę/koleżankę bez słów? Co wam pomogło, a co przeszkadzało?”*. Dzieci zauważą, że przekazanie i odczytanie informacji bez mówienia bywa trudne. Nauczyciel nawiązuje do tego, **jak czuje się osoba, która nie komunikuje się w typowy sposób** – na przykład kolega w spektrum, który mówi bardzo mało albo wcale i zamiast tego pokazuje różne rzeczy za pomocą obrazków lub gestów. Uczniowie wyciągają wniosek, że potrzeba wtedy **cierpliwości i uważności**, żeby taką osobę zrozumieć. Podkreślamy: *„Warto dać koledze czas na wyrażenie myśli i starać się go nie zagadać. Gdy czegoś nie rozumiemy – nie śmiejemy się, tylko spokojnie dopytujemy albo prosimy o pomoc nauczyciela.”* Ta zabawa pozwala wczuć się w sytuację osób, które **komunikują się inaczej**.
- **Doświadczenie „Świat w rękawiczkach” (empatia wobec trudności manualnych):** Nauczyciel przynosi na zajęcia **kilka par grubych rękawiczek** (np. narciarskich lub roboczych). Prosi kilkoro chętnych uczniów, aby założyli rękawice i spróbowali wykonać drobne czynności wymagające precyzji, na przykład: **podniesienie małego koralika, zapięcie guzika** w swetrze, **narysowanie** prostego obrazka **ołówkiem**. Pozostali uczniowie obserwują zmagania kolegów. Po kilkudziesięciu sekundach nauczyciel pyta uczestników: *„Jak się czuliście? Czy było wam łatwo, czy raczej trudno?”* – zapewne odpowiedzą, że było to frustrujące i niewygodne. Cała klasa rozmawia: *„Jak myślicie, co pomogłoby Ani/Jankowi w wykonaniu tych zadań?”*. Dzieci zwykle proponują, że ktoś mógłby **pomóc** koledze, albo że potrzebne jest **więcej czasu i ćwiczeń**. Teraz nauczyciel tłumaczy: *„To zadanie było trudne z powodu rękawiczek. Są osoby, które na co dzień zmagają się z podobnymi trudnościami – np. mają problem z koordynacją ruchów, z pisanem albo z ubieraniem się, tak jakby ich ręce całe czas były w rękawicach. Czy to ich wina? Nie – po prostu ich mózg inaczej kieruje ciałem. Co możemy zrobić, żeby im było łatwiej?”*. Uczniowie dochodzą do wniosku, że należy takim osobom **pomagać, ułatwiać pewne czynności i absolutnie ich nie wyśmiewać**. Dzięki temu ćwiczeniu dzieci **poczuć empatię** wobec kolegów, którym pewne zwykłe zadania sprawiają trudność – rozumieją, że ich koledzy **naprawdę się starają**, a drobne wsparcie ze strony rówieśników wiele dla nich znaczy. (*Uwaga: ćwiczenie można powtórzyć, zmieniając uczniów i zadania, ale nie warto go przedłużać zbyt długo, by klasa się nie znużyła.*)

Fundacja Jim

- **Gra „Głośno-cicho” (wrażliwość na bodźce):** Nauczyciel zapowiada, że teraz cała klasa weźmie udział w krótkim eksperymencie. Prosi, aby **przez 30 sekund wszyscy zachowywali się absolutnie cicho** – tak, jakby byli bardzo wrażliwi na dźwięk i nawet szept im przeszkadzał. Dzieci siedzą w ciszy przez pół minuty. Następnie nauczyciel prosi, by **przez kolejne 30 sekund zrobić jak najwięcej hałasu** – można głośno mówić, stukać dłońmi o ławki, tupać nogami, klaskać. Po tej hałaśliwej pół minucie nauczyciel daje znak, by uciszyć klasę, i zadaje pytania: *„W której sytuacji czuliście się lepiej – w ciszy czy w hałasie? Kto wolał ciszę? Kto świetnie się bawił, kiedy było głośno?”*. Dzieci zauważają, że **odczucia były różne** – dla części uczniów ta głośna chwila była bardzo nieprzyjemna (niektórzy mogli aż zatkać uszy), a inni przeciwnie – mieli z tego frajdę. Nauczyciel podsumowuje: *„Widzicie, różnimy się w odbieraniu bodźców. Niektórzy są bardzo wrażliwi na hałas czy światło, a inni prawie tego nie zauważają. Wyobraźcie sobie koleżankę, która **codziennie** czuje się tak, jak wy w tej głośnej chwili – jest zmęczona hałasem. Nic dziwnego, że czasem krzyczy ze złości albo ucieka z klasy, bo ma już dość. Co możemy zrobić, żeby jej pomóc?”*. Uczniowie proponują np. **mówić trochę ciszej** w jej otoczeniu, **pozwolić jej założyć słuchawki wyciszające**, stworzyć w sali **„cichy kącik”** gdzie może odpocząć. Ta gra w prosty sposób pokazuje dzieciom, że **różnimy się pod względem wrażeń zmysłowych** – i uczy **szacunku dla czyichś potrzeb** (np. potrzeby spokoju).
- **Zabawa „Trudne czytanie” (symulacja dysleksji):** Nauczyciel przygotowuje wcześniej **krótką wiadomość z celowo utrudnionym tekstem** – na przykład zdanie, w którym **litery w środku wyrazów są poprzerastawiane** (przykład: *„Ptsairwdzne cztanye jset trdunoe”* zamiast *„Przeczytanie zdania jest trudne”*), albo tekst zapisany **od prawej do lewej** czy „jak w lustrze”. Prosi jednego lub dwoje uczniów, by spróbowali **odczytać na głos** taką wiadomość z tablicy lub kartki. Mimo koncentracji zadanie sprawia im trudność. Nauczyciel pyta: *„Czy łatwo było to przeczytać? Co czuliście, gdy litery były pomieszane?”* Uczniowie opisują frustrację, zagubienie, wolne tempo czytania. Wtedy nauczyciel wyjaśnia: *„Niektóre osoby tak właśnie mają na co dzień przy czytaniu zwykłego tekstu. **Dysleksja** sprawia, że litery jakby „tańczą” im przed oczami. Taka osoba musi włożyć o wiele więcej wysiłku, by przeczytać to, co dla innych jest proste. Czy to znaczy, że jest mniej inteligentna? Absolutnie nie – jej mózg po prostu inaczej przetwarza litery. Skoro już wiecie, jak to jest z trudem odczytywać zdania, to jak możemy pomóc koledze z dysleksją?”*. Dzieci dochodzą do wniosku, że nie wolno wyśmiewać kogoś, kto wolno czyta lub robi błędy – lepiej **cierpliwie poczekać**, zaproponować wspólne ćwiczenie albo użycie linijki do śledzenia tekstu, podkreślać ważne fragmenty itd. Dzięki tej symulacji uczniowie **na własnej skórze poczuć część trudności** związanych z dysleksją i rozumieją, że potrzebna jest **wyrozumiałość**, a nie szyderstwo.

*(Nauczyciel może wybrać 1–3 zabawy spośród powyższych, w zależności od czasu trwania lekcji i dojrzałości uczniów. Po każdym ćwiczeniu **konieczna jest rozmowa podsumowująca** – omówienie odczuć dzieci i wspólne wyciągnięcie wniosków, jak dane doświadczenie przekłada się na sytuację rzeczywistych kolegów i koleżanek w klasie. Celem wszystkich zabaw jest **budowanie empatii i zrozumienia dla neuroatypowości**.)*